

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗДОРОВ'Я, РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

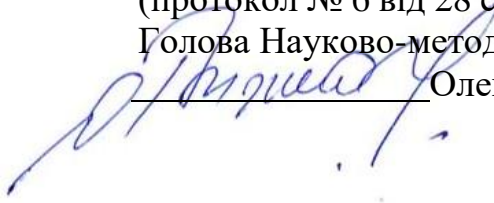
КАФЕДРА ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою

(протокол № 6 від 28 серпня 2024 р.)

Голова Науково-методичної ради

Олександр ПИЖОВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОБСТЕЖЕННЯ, МЕТОДИ ОЦІНКИ ТА КОНТРОЛЮ ПРИ ПОРУШЕННІ
ДІЯЛЬНОСТІ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ**

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія

освітньо-професійна програма: Фізична терапія, ерготерапія

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ЦС 40

мова навчання: українська

Київ – 2024

Розробники:

Лазарєва Олена Борисівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри терапії та реабілітації, olazarieva@uni-sport.edu.ua

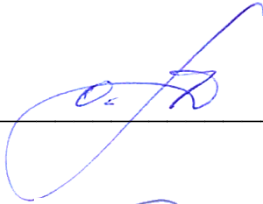
Брушко Вікторія Вадимівна, викладач кафедри терапії та реабілітації, vbrushko@uni-sport.edu.ua

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою терапії та реабілітації
(засідання кафедри від 27.08.2024 р., протокол № 27)

Завідувач кафедри професор О. Б. Лазарєва

ПОГОДЖЕНО:

Начальник
навчально-методичного відділу Ольга Д`ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення
якості вищої освіти Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до застосування у професійній діяльності основних методів обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, анкетування, вимірювання та тестування, документувати їх результати; виявлення патологічних процесів та функціональних і рухових порушень у пацієнтів/клієнтів із складною прогресуючою та мультисистемною патологією нервової системи. Обсяг дисципліни – 7 кредитів ЄКТС. Основні теми: загальні положення, зміст та складові обстеження в фізичній терапії при порушенні діяльності нервової системи; оцінка та методи обстеження при порушенні рухів; оцінка та методи обстеження чутливої системи; оцінка та методи обстеження черепно-мозкових нервів та вищих коркових функцій; оцінка та методи обстеження постурального контролю; оцінка та методи обстеження функції стереотипу ходьби; оцінка та методи обстеження при нейротравмі (ЧМТ); оцінка та методи обстеження при нейротравмі (СМТ); оцінка та методи обстеження при цереброваскулярній патології (ГПМК); оцінка та методи обстеження при демієлінізуючих захворюваннях (Розсіяний склероз); оцінка та методи обстеження при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона); оцінка та методи обстеження при захворюваннях ПНС; методи оцінки контролю відновлення пацієнтів неврологічного статусу. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at the formation of certain educational and professional program of general and professional competencies, in particular the ability to use in professional activities the main methods of examination in physical therapy and/or occupational therapy: observation, questioning, measurement and testing, to document their results; detection of pathological processes and functional and motor disorders in patients/clients with complex progressive and Multisystem pathology of the nervous system. The volume of discipline – 7 credits ECTS. Main topics: general provisions, content and components of examination in physical therapy for disorders of the nervous system; research methods for movement disorders; methods of research of the sensitive system; methods of research of cranial nerves and higher cortical functions; research methods of postural control; methods of studying the function of walking stereotype; research methods in neurotrauma; research methods in demyelinating diseases; research methods in neurodegenerative diseases (Parkinson's disease); research methods in diseases of the PNS; methods of monitoring the recovery of patients with neurological status. The final evaluation is based on the results of current control and offset.

Мета навчальної дисципліни - формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема вивчення і здатності до застосування у професійній діяльності основних методів обстеження, оцінки та контролю при складних прогресуючих та мультисистемних патологіях нервової системи.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності	
ЗК1	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК2	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК3	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК4	Здатність працювати в команді.
ЗК5	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК10	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК11	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Фахові компетентності спеціальності	
ФК1	Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
ФК2	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
ФК3	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.
ФК4	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
ФК10	Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (додаток 3) та документувати отримані результати.
ФК11	Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.
ФК12	Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.
ФК13	Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

Обсяг навчальної дисципліни – 7 кредитів ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми	Види навчальних занять	Самостійна	Разом
-------	------------------------	------------	-------

навчання	лекції	лабораторні	практичні	семінарські	робота	
Денна	30	0	54	0	126	210

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Нормальна анатомія людини», «Загальна фізіологія людини», «Основи медичних знань», «Фізіологія рухової активності та патологічна фізіологія», «Біомеханіка та клінічна кінезіологія», «Клінічний реабілітаційний менеджмент при неврологічних дисфункціях», «Неврологія та нейрохірургія (за професійним спрямуванням)».

Програма навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Загальні положення, зміст та складові обстеження в фізичній терапії при порушенні діяльності нервової системи.	6	2	2	2
Тема 2. Оцінка та методи обстеження при порушенні рухів. Симптоми центрального і периферичного парезів/паралічів.	8	2	2	4
Тема 3. Оцінка та методи обстеження сенсорної системи.	8	2	2	4
Тема 4. Оцінка та методи обстеження черепно-мозкових нервів та вищих коркових функцій.	10	2	2	6
Тема 5. Оцінка та методи обстеження постурального контролю.	14	2	4	8
Тема 6. Оцінка та методи обстеження функції стереотипу ходьби.	24	2	6	16
Тема 7. Оцінка та методи обстеження при нейротравмі (ЧМТ).	24	2	6	16
Тема 8. Оцінка та методи обстеження при нейротравмі (СМТ).	26	2	6	18

Тема 9. Оцінка та методи обстеження при цереброваскулярній патології (ГПМК).	20	2	6	12
Тема 10. Оцінка та методи обстеження при демієлінізуючих захворюваннях (Розсіяний склероз).	16	2	4	10
Тема 11. Оцінка та методи обстеження при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона).	16	2	4	10
Тема 12-13. Оцінка та методи обстеження при захворюваннях ПНС.	20	4	6	10
Тема 14-15. Методи оцінки контролю відновлення пацієнтів неврологічного статусу.	18	4	4	10
Всього годин:	210	30	54	126

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Загальні положення, зміст та складові обстеження в фізичній терапії при порушенні діяльності нервової системи.

Завдання та цілі реабілітаційного обстеження неврологічних пацієнтів. Оцінка, аналіз результатів оцінювання, план терапії, реабілітаційний прогноз, короткострокові та довгострокові цілі, методи контролю в процесі і на кінцевому етапі реабілітації. Визначення основних складових обстеження: анамнез, тести, шкали, опитувальники,

Значення біопсихосоціальної моделі здоров'я і МКФ при обстеженні пацієнтів з порушеннями діяльності нервової системи.

Тема 2. Оцінка та методи обстеження при порушенні рухів. Симптоми центрального і периферичного парезів/паралічів.

Відділи головного та спинного мозку, периферичної нервової системи, які виконують рухову функцію. Поняття рефлекторна дуга, види рефлексів. Основні види патологічних рефлексів. Методики оцінки рефлексів та їх стан норми/патології.

Довільні рухи та їх порушення. Методики та клінічні інструменти оцінки активних рухів, сили та тону м'язів: методика проведення та аналіз отриманих результатів обстеження. Проби для виявлення скритих парезів. Ознаки ураження верхнього та нижнього мотонейрона.

Тема 3. Оцінка та методи обстеження сенсорної системи.

Класифікація чутливості. Провідні шляхи окремих видів чутливості. Види і типи порушень чутливості. Методики оцінки поверхневої, глибокої і складних видів чутливості та встановлення характеру змін при порушеннях.

Тема 4. Оцінка та методи обстеження черепно-мозкових нервів та вищих коркових функцій.

Функції та симптоми ураження I - XII пар черепно-мозкових нервів. Методики обстеження функції черепних нервів та аналіз результатів обстеження: норма/патологія.

Кора головного мозку. Локалізація функцій в корі великих півкуль. Основні центри часток головного мозку та ознаки їх ураження: афазія, апраксія, агнозія, когнітивна функція тощо. Методики та клінічні інструменти оцінки вищих моторних функцій та аналіз результатів обстеження.

Тема 5. Оцінка та методи обстеження постурального контролю.

Рівні порушення рівноваги. Основні функції мозочка та вестибулярної системи. Характеристика формувань порушень постурального контролю у пацієнтів неврологічного статусу. Методики та клінічні інструменти оцінки постурального балансу, утримання вертикальної пози, рівноваги і координації: методика проведення та аналіз результатів обстеження.

Тема 6. Оцінка та методи обстеження функції стереотипу ходьби.

Нормальна хода як критерій оцінки патологічної ходи. Охарактеризувати аспекти нормальної ходи: цикли ходи, фази ходи, діапазон руху, реакцію суглобів та м'язову активність.

Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи. Класифікація функціональної здатності до переміщення. Клінічні інструменти оцінки функції стереотипу ходьби: методика проведення та аналіз результатів обстеження.

Тема 7. Оцінка та методи обстеження при нейротравмі (ЧМТ).

Характеристика функціональних та рухових порушень при ЧМТ. Алгоритм обстеження пацієнтів з ЧМТ в залежності від характеру ураження та клінічної форми. Методики та клінічні інструменти оцінки функціональних/рухових порушень за МКФ на рівні структури і функції, діяльності та участі: методика проведення та аналіз результатів обстеження.

Тема 8. Оцінка та методи обстеження при нейротравмі (СМТ).

Характеристика функціональних та рухових порушень при СМТ в залежності від рівня травматичного ушкодження. Алгоритм обстеження пацієнтів з СМТ – шкала ASIA: методика проведення та аналіз результатів обстеження.

Тема 9. Оцінка та методи обстеження при цереброваскулярній патології (ГПМК).

Характеристика функціональних та рухових порушень при ГПМК. Алгоритм обстеження пацієнтів з ГПМК в залежності від періоду захворювання. Методики та клінічні інструменти оцінки функціональних/рухових порушень за МКФ на рівні структури і функції, діяльності та участі: методика проведення та аналіз результатів обстеження.

Тема 10. Оцінка та методи обстеження при демієлінізуючих захворюваннях (Розсіяний склероз).

Характеристика функціональних та рухових порушень при РС. Основні підходи до проведення фізіотерапевтичного обстеження та фізичної терапії тематичних пацієнтів. Алгоритм обстеження пацієнтів на РС в залежності від ступеня тяжкості та стадії захворювання (загострення, ремісія). Методики та клінічні інструменти оцінки функціональних/рухових порушень за МКФ на рівні

структури і функції, діяльності та участі: методика проведення та аналіз результатів обстеження.

Тема 11. Оцінка та методи обстеження при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона).

Характеристика функціональних та рухових порушень при ХП. Алгоритм обстеження тематичних пацієнтів в залежності від стадії хвороби Паркінсона. Методики та клінічні інструменти оцінки функціональних/рухових порушень за МКФ на рівні структури і функції, діяльності та участі: методика проведення та аналіз результатів обстеження.

Тема 12-13. Оцінка та методи обстеження при захворюваннях ПНС.

Класифікація захворювань ПНС. Характеристика невротатій верхньої кінцівки, клінічні прояви, основні функціональні та рухові порушення. Характеристика синдромів при ураженнях периферичних нервів верхньої кінцівки. Методики, тести та клінічні інструменти оцінки функціональних/рухових порушень: методика проведення та аналіз результатів обстеження.

Характеристика невротатій нижньої кінцівки, клінічні прояви, основні функціональні та рухові порушення. Методики, тести та клінічні інструменти оцінки функціональних/рухових порушень: методика проведення та аналіз результатів обстеження.

Тема 14-15. Методи оцінки контролю відновлення пацієнтів неврологічного статусу.

Синкінезії, види синкінезій та їх вплив на процес відновлення. Характеристика оцінки рівня побутової та соціальної активності. Методики та клінічні інструменти оцінки рівня/стадії відновлення пацієнтів неврологічного статусу: методика проведення та аналіз результатів обстеження.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Загальні положення, зміст та складові обстеження в фізичній терапії при порушенні діяльності нервової системи.	1. Значення біопсихосоціальної моделі здоров'я і МКФ при обстеженні пацієнтів з порушеннями діяльності нервової системи.	2
	Визначення основних складових обстеження: анамнез, огляд, тести, шкали, опитувальники, План обстеження пацієнта.	
Тема 2. Оцінка та методи обстеження при порушенні	2. Методики визначення та оцінки рефлексів та їх стан норми/патології. Основні види патологічних рефлексів.	2

<p>рухів. Симптоми центрального і периферичного парезів/паралічів</p>	<p>Оцінка активних і пасивних рухів. Проби для виявлення скритих парезів: верхня та нижня проби по Менгаціні, верхня та нижня проби по Баре, автоматична пронація по Бабинському, ульнарний дефект по Вендеровичу, поза Будди (Панченко), динамічна проба: методика проведення, аналіз результатів обстеження норма/патологія. Оцінка тону м'язів (модифікована шкала спастичності Ашфорта (Modified Ashworth Scale of Muscle Spasticity)): методика проведення, аналіз результатів обстеження. Оцінка сили м'язів (шкала Ловетта).</p>	
<p>Тема 3. Оцінка та методи обстеження сенсорної системи.</p>	<p>3. Методики визначення та оцінки чутливості та встановлення характеру змін при порушеннях норма/патологія: опитувальник болю DN4 (оцінка нейропатичного компоненту болю).</p>	2
<p>Тема 4. Оцінка та методи обстеження черепно-мозкових нервів та вищих коркових функцій.</p>	<p>4. Методики обстеження функції II - VI пар черепно-мозкових нервів: гостроти та полів зору; наявності диплопії, геміанопсії тощо. Тести для оцінки зорово-просторового сприйняття. Обстеження когнітивної функції (MoCA, MMSE): методика проведення, аналіз результатів обстеження. Види праксису та методи їх обстеження: методика проведення, аналіз результатів обстеження.</p>	2
<p>Тема 5. Оцінка та методи обстеження постурального контролю.</p>	<p>5-6. Методи оцінки координації/рівноваги: оцінка балансу в положенні сидячи (Sitting Balance Score), шкала утримання вертикальної пози (Standing Balance), шкала рівноваги Берга (BERG BALANCE SCALE – BBS)/тест Tinetti, оцінка статичної координації (проба Ромберга): методика проведення, аналіз результатів обстеження.</p>	4

Тема 6. Оцінка та методи обстеження функції стереотипу ходьби.	7. Нормальна хода як критерій оцінки патологічної ходи. Охарактеризувати аспекти нормальної ходи: цикли ходи, фази ходи, діапазон руху, реакцію суглобів та м'язову активність.	2
	8. Патологічна хода. Спостережливий аналіз ходи за Rancho Los Amigos. Моторний контроль вертикалізації.	2
	9. Методи обстеження у відновленні навичок функції стереотипу ходьби: Тест «TUG» з обліком часу, 10-метровий тест ходьби, 6-и хвилинний тест; оцінка динамічної ходьби; тест 4 квадрати: методика проведення, аналіз результатів обстеження.	2
Тема 7. Оцінка та методи обстеження при нейротравмі (ЧМТ).	10. Обстеження рівнів когнітивного функціонування при ЧМТ - шкала Ранчо.	2
	11-12. Методи обстеження в залежності від ступеня важкості ЧМТ: оцінка свідомості (Glasgow Coma Scale, шкала Coma Recovery Scale – Revised); оцінка неврологічного дефіциту – шкала NOS-TBI; оцінка спастичності, оцінка рухової сфери, мобільності та рівноваги (шкала Berg Balance Scale/ Community Balance and Mobility Scale/ High---level Mobility Assessment); фізичного навантаження (показники втоми) – шкала Борга, функціональної незалежності – шкала FIM/ Індекс Бартела (BI) і тд: методика проведення, аналіз отриманих результатів.	4
Тема 8 Оцінка та методи обстеження при нейротравмі (СМТ).	13-15. Методи обстеження пацієнтів з СМТ – шкала ASIA: методика проведення, аналіз отриманих результатів.	6
Тема 9. Оцінка та методи обстеження при цереброваскулярній патології (ГПМК).	16-18. Методи обстеження пацієнтів в залежності від періоду МІ: оцінка рівня свідомості - Шкала ком Глазго; оцінка тону м'язів - Modified Ashworth Scale; оцінка сили м'язів – Шкала Ловетта/Motricity Index; оцінка	6

	<p>мобільності - Rivermead Motor Assessment/ Індекс мобільності Рівермід Rivermead mobility index; оцінка когнітивної функції – Шкала (МОСА); оцінка рівноваги - Berg Balance Scale;</p> <p>о ц і н к а</p> <p>ф</p>	
<p>Тема 10. Оцінка та методи обстеження при демієлінізуючих захворюваннях (Розсіяний склероз).</p>	<p>19. Методи обстеження ступеня неврологічного, функціонального та рухового дефіциту: Уніфікована шкала ступеня інвалідизації Expanded Disability Status Scale, EDSS, Шкала Functional System, FS за J. Kurtzke, батарея тестів FAB (Frontal assessment battery), фізичне навантаження (показники втоми) - шкала Fatigue Descriptive Scale (FDS), Шкала Modified Fatigue Impact Scale: методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>	2
	<p>20. Методи обстеження постурального контролю: універсальні та специфічні інструменти оцінювання (Тест ВВС, Проба Ромберга, Fullerton Advanced Balance Scale, Тест TUG тощо) Методи обстеження функції стереотипу ходьби: універсальні та специфічні інструменти оцінювання (ходьба на 7,62 метрів (Т25FWT (оцінка рухомості та функції нижніх кінцівок)), Тест на тандемну ходу, Шкала ходьби з дванадцятьма пунктами для РС тощо): методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>	2

<p>Тема 11. Оцінка та методи обстеження при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона).</p>	<p>21. Методи обстеження ступеня моторних і немоторних порушень: Уніфікована рейтингова шкала UPDRS; оцінка мобільності - Шкала M-PAS chair, оцінка якості життя – опитувальник PDQ-39: методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>	2
	<p>22. Методи обстеження постурального контролю: Тест на усунення опори (Pushand Release Test); Тест п'яти присідань; Тест швидких поворотів (Rapid Turns Test); шкала оцінки збереження рівноваги під час активності– Activities Balance Confidence (ABC); Mini-BESTest/ BESTest; методика проведення та аналіз результатів обстеження. Методи обстеження функції стереотипу ходьби: Тест Up and Go, Тест 10MW, Тест 6MWD, Тест оцінки DGI/FGA: методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>	2
<p>Тема 12-13. Оцінка та методи обстеження при захворюваннях ПНС.</p>	<p>23. Методи обстеження больової, тактильної і вібраційної чутливості - шкала NDS (Neuropathy Disability Score), дослідження рефлексів - шкали TSS, NIS: методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>	2
	<p>24. ММТ, специфічні тести при тунельних синдромах верхньої кінцівки (Тест Вартенберга, Тест Фромена тощо), опитувальники: методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>	2
	<p>25. ММТ, специфічні тести при синдромах нижньої кінцівки, опитувальники: методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>	2
<p>Тема 14-15. Методи оцінки контролю відновлення пацієнтів неврологічного статусу.</p>	<p>26. Методи оцінки рівня побутової та соціальної активності: Тест дослідження діяльності руки (Action Research Arm Test): Тест з дев'ятьма лунками та кілочками (NHPT) для оцінки функції верхньої кінцівки;</p>	2

	Шкала Activities of Daily Living (ADL) для оцінки повсякденної активності: методика проведення та аналіз результатів обстеження.	
	27. Оцінка відновлення пацієнтів неврологічного статусу за шкалою Fugl-Meyer (FMA): методика проведення та аналіз результатів. Оцінка відновлення пацієнтів неврологічного статусу за шкалою Chedoke-McMaster Stroke Assessment: методика проведення та аналіз результатів.	2
Всього годин:		54

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої школи

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість Годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Загальні положення, зміст та складові обстеження в фізичній терапії при порушенні діяльності нервової системи.	Проходження онлайн курсу «МКФ. Застосування в клінічній практиці» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/icf-and-application-in-clinical-practice-course-course-uk/	2
Тема 2. Оцінка та методи обстеження при порушенні рухів. Симптоми центрального і периферичного парезів/паралічів	Пірамідна система. Верхній та нижній мотонейрони. Симптоми центрального (спастичного) і периферичного паралічів/парезів. Уявлення про рефлекс і рефлекторну дугу. Патологія виникнення патологічних рефлексів та їх види. Патологічні зміни функціонального стану м'язів при травмах та захворюваннях НС. Екстрапірамідна система та синдроми її ураження.	4
Тема 3. Оцінка та методи	Клінічна класифікація чутливості. Види розладів чутливості: анестезія,	

обстеження сенсорної системи.	гіпестезія, гіперестезія, гіперпатія, дизестезія. Синестезія, дисоційовані розлади, полістезія, парестезії. Біль і його класифікація	4
Тема 4. Оцінка та методи обстеження черепно-мозкових нервів та вищих коркових функцій.	Анатомо-фізіологічні характеристики всіх пар черепно-мозкових нервів, локалізація їх ядер в головному мозку, функціональна класифікація ядер. Синдроми та симптоми дисфункцій II - VI пар черепно-мозкових нервів. Проходження онлайн курсу «Огляд і оцінка черепних нервів» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/cranial-nerve-overview-and-assessment-course/ Порушення вищих коркових функцій, їх характеристика. Пракис, види пракису. Патофізіологія виникнення апраксії.	6
Тема 5. Оцінка та методи обстеження постурального контролю.	Атаксії, види атаксії, комбіновані порушення рівноваги.	8
Тема 6. Оцінка та методи обстеження функції стереотипу ходьби.	Проходження онлайн курсу «Діапазон рухів у суглобах під час ходи» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/joint-range-of-motion-during-gait-course-course-uk/ Проходження онлайн курсу «Неврологічні відхилення у ходьбі» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/neurological-gait-deviations-course-course-uk/	16
Тема 7. Оцінка та методи обстеження при нейротравмі (ЧМТ).	Класифікація ЧМТ. Основні функціональні та рухові порушення при ЧМТ в залежності від виду травматичного ушкодження, їх характеристика. Проходження онлайн курсу «Шкала когнітивного функціонування Ранчо Лос Амігос» Physiopedia Plus	16

	https://members.physio-pedia.com/uk/rancho-los-amigos-level-of-cognitive-functioning-scale-course-course-uk/	
Тема 8. Оцінка та методи обстеження при нейротравмі (СМТ).	Класифікація СМТ. Основні функціональні та рухові порушення при СМТ в залежності від виду та рівня травматичного ушкодження, їх характеристика. Проходження онлайн курсу «Шкала порушень Американської асоціації травми спинного мозку (ASIA)» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/american-spinal-injury-association-asia-impairment-scale-course-course-uk/	18
Тема 9. Оцінка та методи обстеження при цереброваскулярній патології (ГПМК).	Класифікація ГПМК. Симптоми ураження передньої, середньої, задньої мозкових артерій. Основні функціональні та рухові порушення при ГПМК (II, ГІ), їх характеристика. Патофізіологія виникнення Push / Pull синдромів.	12
Тема 10. Оцінка та методи обстеження при демієлінізуючих захворюваннях (Розсіяний склероз).	Форми РС. Основні функціональні, сенсорні та рухові порушення при розсіяному склерозі (РС) в залежності від форми захворювання. Основні підходи до застосування методів обстеження тематичних пацієнтів в залежності від стадії захворювання та періоду загострення/ремісії.	10
Тема 11. Оцінка та методи обстеження при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона).	Класифікація хвороби Паркінсона. Моторні та немоторні порушення при ХП та їх характеристика. Основні підходи до застосування методів обстеження тематичних пацієнтів в залежності від стадії захворювання та феномену «включення/виключення». Патофізіологія виникнення аксіальних рухових порушень при ХП та їх вплив на функціональну мобільність і	10

	незалежність пацієнтів.	
Тема 12-13. Оцінка та методи обстеження при захворюваннях ПНС.	Класифікація захворювань ПНС. Синдроми ураження окремих спинномозкових нервів та їх характеристика. Множинні ураження корінців нервів та їх характеристика. Основні симптоми та синдроми, функціональні та рухові порушення при травмах та захворюваннях ПНС верхніх кінцівок, їх характеристика. Основні симптоми та синдроми, функціональні та рухові порушення при травмах та захворюваннях ПНС нижніх кінцівок, їх характеристика.	10
Тема 14-15. Методи оцінки контролю відновлення пацієнтів неврологічного статусу.	Реабілітаційний потенціал пацієнта: побутова та соціальна активність Синкінезії, види синкінезій, характеристика, їх вплив на відновлення рухової функції.	10
Всього годин:		126

Очікувані результати навчання з дисципліни: застосування методів й інструментів визначення та вимірювання структурних змін і порушених функцій організму; трактування отриманої інформації, демонструючи доказове прийняття рішень завдяки:

знанням: класифікації доменів Міжнародної класифікації функціонування (МКФ) та їх роль у фізичній терапії та ерготерапії; основних рухових та функціональних порушень систем при травмах та захворюваннях нервової системи; найважливіших патогенетичних факторів формування патологічних процесів в організмі людини при патології нервової системи; схеми дослідження пацієнтів за системою МКФ та їх взаємозв'язків; методичних основ фізичного обстеження пацієнта; оцінки результатів фізичного обстеження пацієнтів і використанні в професійній практиці.

умінням: проводити оцінку неврологічного стану пацієнта; збирати анамнез, опитуючи пацієнтів (членів його сім'ї, лікарів); проводити обстеження, обираючи адекватні методи обстеження (тести), які прийняті у фізичній терапії та ерготерапії, відповідно до стану пацієнта, враховуючи патологічні розлади органів та систем хворого чи особи з обмеженням життєдіяльності; трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ); безпечно та ефективно використовувати методи, обладнання й інструменти для визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі; визначати ступень контролю за рухом; проводити аналіз нормальної та патологічної ходи (фази ходи), застосовувати тести та

модифіковані шкали для оцінки функціонального стану м'язів, моторної функції, рухової активності, побутових можливостей та функціональної незалежності; проводити аналіз результатів (норма/патологія); проводити поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН1	Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.
ПРН4	Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.
ПРН5	Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.
ПРН6	Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 3), трактувати отриману інформацію.
ПРН8	Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.
ПРН15	Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.
ПРН16	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

<p>Balance Score), шкала утримання вертикальної пози (Standing Balance), шкала рівноваги Берга (BERG BALANCE SCALE – BBS)/тест Tinetti, оцінка статичної координації (проба Ромберга): методика проведення, аналіз результатів обстеження.</p>	<p>навичками.</p>	
<p>7. Нормальна хода як критерій оцінки патологічної ходи. Охарактеризувати аспекти нормальної ходи: цикли ходи, фази ходи, діапазон руху, реакцію суглобів та м'язову активність.</p>	<p>Проходження онлайн курсу «Діапазон рухів у суглобах під час ходи» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/joint-range-of-motion-during-gait-course-course-uk/</p>	<p>4</p>
<p>8. Патологічна хода. Спостережливий аналіз ходи за Rancho Los Amigos. Моторний контроль вертикалізації.</p>	<p>Проходження онлайн курсу «Неврологічні відхилення у ходьбі» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/neurological-gait-deviations-course-course-uk/</p>	<p>5</p>
<p>9. Методи обстеження у відновленні навичок функції стереотипу ходьби: Тест «TUG» з обліком часу, 10-метровий тест ходьби, 6-и хвилинний тест; оцінка динамічної ходьби; тест 4 квадрати: методика проведення, аналіз результатів обстеження.</p>	<p>Опанування практичними навичками.</p>	<p>5</p>
<p>10. Обстеження рівнів когнітивного функціонування при ЧМТ - шкала Ранчо.</p>	<p>Проходження онлайн курсу «Шкала когнітивного функціонування Ранчо Лос Амігос» Physiopedia Plus https://members.physio-pedia.com/uk/rancho-los-amigos-level-of-cognitive-functioning-scale-course-course-uk/</p>	<p>5</p>

<p>11-12. Методи обстеження в залежності від ступеня важкості ЧМТ: оцінка свідомості (Glasgow Coma Scale, шкала Coma Recovery Scale – Revised); оцінка неврологічного дефіциту– шкала NOS-TBI; оцінка спастичності, оцінка рухової сфери, мобільності та рівноваги (шкала Berg Balance Scale/ Community Balance and Mobility Scale/ High---level Mobility Assessment); фізичного навантаження (показники втоми) – шкала Борга, функціональної незалежності – шкала FIM/ Індекс Бартела (BI) і тд: методика проведення, аналіз отриманих результатів.</p>	<p>Опанування практичними навичками.</p>	<p>5</p>
<p>13-15. Методи обстеження пацієнтів з СМТ – шкала ASIA: методика проведення, аналіз отриманих результатів.</p>	<p>Проходження онлайн курсу «Шкала порушень Американської асоціації травми спинного мозку (ASIA)» Physiopedia Plus https://members.physio-opedia.com/uk/american-spinal-injury-association-asia-impairment-scale-course-course-uk/</p>	<p>5</p>
<p>16-18. Методи обстеження пацієнтів в залежності від періоду МІ: оцінка рівня свідомості - Шкала ком Глазго; оцінка тону м'язів - Modified Ashworth Scale; оцінка сили м'язів – Шкала Ловетта/Motricity Index; оцінка мобільності - Rivermead Motor Assessment/ Індекс мобільності Рівермід Rivermead mobility index; оцінка когнітивної функції – Шкала (МОСА); оцінка рівноваги - Berg Balance оцінки «синдрому відштовхування» (Clinical Scale for Contraversive Pushing – SCP); оцінка локальних порушень (функція кисті) – Шкала Френчай; оцінка функціональної незалежності - Індекс Бартела (BI)/шкала FIM і тд: методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>	<p>Опанування практичними навичками.</p>	<p>6</p>
<p>19. Методи обстеження ступеня неврологічного, функціонального та рухового</p>	<p>Експрес-контроль.</p>	<p>4</p>

<p>дефіциту: Уніфікована шкала ступеня інвалідизації Expanded Disability Status Scale, EDSS, Шкала Functional System, FS за J. Kurtzke, батарея тестів FAB (Frontal assessment battery), фізичне навантаження (показники втоми) - шкала Fatigue Descriptive Scale (FDS), Шкала Modified Fatigue Impact Scale: методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>		
<p>20. Методи обстеження постурального контролю: універсальні та специфічні інструменти оцінювання (Тест ВВС, Проба Ромберга, Fullerton Advanced Balance Scale, Тест TUG тощо) Методи обстеження функції стереотипу ходьби: універсальні та специфічні інструменти оцінювання (ходьба на 7,62 метрів (T25FWT (оцінка рухомості та функції нижніх кінцівок)), Тест на тандемну ходу, Шкала ходьби з дванадцятьма пунктами для РС тощо): методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>	Опанування практичними навичками	5
<p>21. Методи обстеження ступеня моторних і немоторних порушень: Уніфікована рейтингова шкала UPDRS; оцінка мобільності - Шкала M-PAS chair, оцінка якості життя – опитувальник PDQ-39: методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>	Експрес-контроль.	4
<p>22. Методи обстеження постурального контролю: Тест на усунення опори (Pushand Release Test); Тест п'яти присідань; Тест швидких поворотів (Rapid Turns Test); шкала оцінки збереження рівноваги під час активності– Activities Balance Confidence (ABC); Mini-BESTest/ BESTest; методика проведення та аналіз результатів обстеження. Методи обстеження функції стереотипу ходьби: Тест Up and Go, Тест 10MW, Тест 6MWD, Тест оцінки DGI/FGA: методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>	Опанування практичними навичками.	5
<p>23. Методи обстеження больової, тактильної і вібраційної чутливості - шкала NDS (Neuropathy Disability Score), дослідження рефлексів - шкали TSS, NIS: методика проведення та аналіз результатів обстеження.</p>	Опанування практичними навичками.	4

24. ММТ, специфічні тести при тунельник синдромах верхньої кінцівки (Тест Фалена, Тест Вартенберга, Тест Фромена тощо), опитувальники: методика проведення та аналіз результатів обстеження.	Опанування практичними навичками.	4
25. ММТ, специфічні тести при синдромах нижньої кінцівки, опитувальники: методика проведення та аналіз результатів обстеження	Опанування практичними навичками.	4
26. Методи оцінки рівня побутової та соціальної активності: Тест дослідження діяльності руки (Action Research Arm Test): Тест з дев'ятьма лунками та кілочками (NHPT) для оцінки функції верхньої кінцівки; Шкала Activities of Daily Living (ADL) для оцінки повсякденної активності: методика проведення та аналіз результатів обстеження.	Опанування практичними навичками.	4
27. Оцінка відновлення пацієнтів неврологічного статусу за шкалою Fugl-Meyer (FMA): методика проведення та аналіз результатів. Оцінка відновлення пацієнтів неврологічного статусу за шкалою Chedoke-McMaster Stroke Assessment: методика проведення та аналіз результатів.	Опанування практичними навичками.	6
Усього:		100

За участь у лекційному занятті (15 лекцій) студент отримує 2 бали.

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Залік проводиться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Герцик А. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації / фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату: монографія. Львів: ЛДУФК, 2018. С. 140
2. Фізична терапія: підручник / Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 195с.
3. Daniel S. Levine. Introduction to neural and cognitive modeling / Daniel S. Levine. Description: Third edition. | New York, NY: Routledge, 2019. P.455
4. William W. Campbell, Richard J. Barohn. Neurologic examination. Philadelphia: Wolters Kluwer, 2020. – P. 1116

Додаткова література:

1. Легка черепно-мозкова травма. Реабілітаційний інструментарій / пер. з англ. Роман Шиян. К.: 2020. 704 с.
2. Baloh RW, Honrubia V: Clinical Neurophysiology of the Vestibular System. Oxford, Oxford University Press, 2015, p. 232–234.
3. European Physiotherapy Guideline for Parkinson’s Disease. 2016.- P.160
4. Mark Mumenthaler, M.D., Heinrich Mattle, M.D. Fundamentals of Neurology. – 2016 – P.98-109.
5. Shumway-Cook A, Woollacott MH. Physiology of motor control. In: Motor control: translating research into clinical practice/. Philadelphia: Wolters Kluwer. 2019.- P.- 44-79

Електронні ресурси:

<https://www.sralab.org/rehabilitation-measures>
<https://informme.org.au/guidelines/living-clinical-guidelines-for-stroke-management>
<https://asia.learnshare.com/>
<https://asia-spinalinjury.org/about/history/>
<https://www.neuropt.org/practice-resources/neurology-section-outcome-measures-recommendations>